

Γράφει ο Θεολόγος - Εκκλησιαστικός Ιστορικός - Νομικός κ.
Ιωάννης Ελ. Σιδηράς

DE PROFUNDIS
**ΦΑΝΑΡΙΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗ
ΤΟ ΕΠΕΚΕΙΝΑ ΤΟΥ ΚΤΙΣΤΟΥ ΧΩΡΟΧΡΟΝΟΥ**

Η Πολίτικη Ρωμηοσύνη ως «ελευθέρα πολιορκημένη» υπερβαίνει τα δεσμά του ιστορικού γίγνεσθαι. Κλυδωνίζεται αλλ' ου καταποντίζεται. Δέχεται τραύματα, αλλ' ου καταπίπτει υπό των ελκών. Διαψεύδει τις απανταχού ιράζουσες πικρόχολα και παράφωνα Κασσάνδρες ότι «έφθασε το τέλος», αλλ' όμως «ου τετέλεσται». Η πολίτικη Ρωμηοσύνη εν Φαναρίω και το καθηγιασμένο μαρτυρικώς Φανάριο εν τη πολίτικη Ρωμηοσύνη και μετ' αυτής «ου τετέλεσται». Και μόνον ο ήχος της καμπάνας στις ορθόδοξες εκκλησίες των Ρωμαΐκων κοινοτήτων της Παναγιοβάδιστης Βασιλεύουσας αποκαλύπτει το «εν αλώσει ανάλωτον» της Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινοπολίτιδος Εκκλησίας και του Ρωμαΐκου Γένους.

Όλα στην Πόλη είναι ζωή και ζώσα μνήμη ουχί ως νεκρό απολίθωμα της ιστορίας αλλ' ως ζώσα εμπειρία εν κοινωνίᾳ ζώντων και κεκοιμημένων, οι οποίοι φράσουν τα απύλωτα και ασεβή στόματα των κατά καιρούς Κασσάνδρων, που ως αριθμολάγνες μωρές γραίες ηδονίζονται εμπαθώς με τον μωρό υπολογισμό των αριθμών, όπως ο της Πέργης Επίσκοπος Ευάγγελος, δι' ευθείας και ηχηράς γραφής γράφει: «*Ποιός μπορεί ν' αγνοήσει στην Πόλη αντό τον κρότο των αψύχων, κι αντό το ψιθύρισμα των ζώντων; Αντή τη φωνή του λόγου των όντων; Και ποιός είπε πως είναι άψυχα τα χοϊκά κι οι ιστορήσεις τους, η ύλη και το τρίξιμο των καιρού τους; Ποιός είπε πού είναι εφήμερες και οι δεήσεις, οι ευχές, οι αναφορές μας για την Πόλη, για τη Ρωμηοσύνη; Τότε γιατί λαξεύτηκαν στην πέτρα, γιατί συντάχτηκαν, γιατί σφραγίστηκαν;... και δεν θα προσευχηθούμε εμείς για την Πόλη μας, για την Πόλη; «ονκ αντάδωμεν τω λόγω του Θεού;». Δεν θα τραγουδήσουμε τους στίχους του Θεού; Για μας μιλούνε, για την ιστορία μας, για το πέρασμά μας, για τον πολιτισμό μας, θέλουμε κι εμείς να υπάρχουμε στην Πόλη του, ν' ανάβουμε κεριά στο όνομά του, να μας φωτίζει, να μας σκεπάζει να μην κρυώσουμε, να μη χαθούμε... Απόπου την ακροαστώ την Πόλη, νιώθω την εκκωφαντική σιωπή της. Αισθάνομαι ν' αναπνέει με χίλιους παλμούς, αντηχήματα των χιλιάδων ιερωμένων και των μυρίων ευχετών των ποικίλων θρησκευμάτων της, που σαν ηχόσημα οι προσδομολογίες τους σχηματίζουν την ίδια πάντα ευχή: «*Υπέρ της πόλεως ταύτης...». Νάναι πρώτα η Πόλη και τα της Πόλης μέσα στη μέριμνα του παντοδυνάμουν...».**

Γράφθηκε τραγικώς από άνομες χείρες και ειπώθηκε από δυσεβή χείλη και τούτο, ότι δηλαδή «γήρασε πια η πολιτική Ρωμηοσύνη. Εις μάτην ασχολούμεθα με αυτούς που αργοπεθαίνουν ένας-ένας τόσο στο φανάρι όσο και στην πολύβοη αλλόφυλη και αλλόθρησκη Istanbul». Σε αυτούς τους «βιολεμένους του καναπέ», τους άνευ αιδούς και νοήματος ζωής ζώντες ριψάσπιδες του Γένους, έρχεται ως αποστομωτική απάντηση, ως ηχηρό ράπισμα και κραταιός κόλαφος η διαχρονική ρήση του αιδίμου εν Πατριάρχαις Μεγάλου Αθηναγόρου του Α', ο οποίος έβλεπε την Ρωμηοσύνη «με την άλω του Γένους», ως «μορφή αποστεωμένη», αλλ' ουχί πίπτουσα και νεκρά. Τους θεοπνεύστους και εμφιλοσόφους, θεία εμπνεύσει, λόγους του Μεγάλου Αθηναγόρου, υπομνηματίζει ενσόφω γραφή ο της Εκκλησίας Πέργης αοιδιμος Ιεράρχης Ευάγγελος, ο οποίος «ιδίοις ώστιν» άκουσε τους προφητικούς και αποκαλυπτικούς αυτούς Πατριαρχικούς λόγους, γράφων: «*Με την άλω του Γένους. Φράση του Πατριάρχη Αθηναγόρα. Την είπε σε μιά ομιλία του για τη Ρωμηοσύνη στη Βλάγκα. Στη μνήμη των Αγίων Θεοδώρων. Είναι στεφανωμένη, είπε, «με την άλω του Γένους. Με το φωτοστέφανο του Γένους. Πού το σκέφτηκε;*

Με «άλω», έβλεπε τη Ρωμηοσύνη. Με στεφάνι σαν των αγίων στις εικόνες. Δηλαδή με στίγμα μαρτυρίου. Όμως αστραφτερό.

Όπως η λάμψη του κύκλου του ήλιου και της σελήνης, σε ορισμένες ώρες τους. Όπως η σπίθα του ματιού μας, ανάμεσα στη σφενδόνη και στην ίριδα... Ύστερα τη χαρακτήρισε και μορφή αποστεωμένη τη Ρωμηοσύνη. Με ρουφηγμένο το πρόσωπο και με ολάνοιχτα τα μεγάλα και βαθονλωμένα της μάτια, που τ' απόδινε στην εγρήγορσή της. Στη βιασύνη της να οσφραίνεται τα πάντα. Και στη μυστική προσευχή της... Ένα μυστήριο η Ρωμηοσύνη, μέσα σε μιά Πόλη Θεοφύλακτη. Και σε μιά Εκκλησία Θεοτοκοφρούρητη. Και αντιστρόφως. Η Πόλη, ένας «τόπος αγιάσματος».

Ο αοιδιμος μέγας Τιμβριος Αρχιεπίσκοπος Βορείου και Νοτίου Αμερικής Ιάκωβος (Κουκούζης) σε γράμμα του, υπό ημερομηνία 6 Ιουνίου 1973, προς τον Μητροπολίτη Πέργης Ευάγγελο για το βιβλίο του «Ναός Χάριτος», έγραφε: για την πονεμένη και αθάνατη πολίτικη Ρωμηοσύνη: «*Στο μαντηλοδεμένο κεφάλι της, αιώνες τώρα σωριάζονται μελαγχολικές και ευφρόσυνες σκέψεις· άσπρα μαλλιά και ρυτίδες. Περήφανο όμως και αχαμήλωτο, σαν κολώνα ναού το κεφάλι αυτό, αγγίζει τον ουρανό και στις γαλάζιες μέρες και στις μουντές*». Κι αν πάλι η πολίτικη Ρωμηοσύνη μετά από αλλεπάλληλες αλώσεις εκφαίνεται σήμερα ως η «ράτσα της λιγοσύνης», όπως εύστοχα ο Πέργης Ευάγγελος στα μυσταγωγικά γραπτά του μνημονεύει την γραφή του Οδ. Ελύτη, εντούτοις τα πάντα αίρονται με την αποκαλυπτική απόφανση του μεγάλου εν Πατριαρχικοίς Ιεράρχαις αοιδίμου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος (+1989), ο οποίος τάδε γράφει: «*Οι τριακόσιοι*

ίσως να είναι ολίγοι εις τα όμματα του αριθμοκράτου, εις τον λογισμόν του τεχνικού, εις την δίκην των περιστάσεων. Όμως οι ολιγώτεροι των τριακοσίων είναι απειράριθμοι εις τα χείρας του Θεού. Διότι, μη λησμονώμεν ότι δύναται ο Θεός και εκ των λίθων τούτων εγείραι τέκνα των Αβραάμ».

Ο κατά το εμπνευστικώς, προφητικώς και αποκαλυπτικώς συναμφότερον συγκερασμός της γραφής των αοιδίμων Αρχιεπισκόπου Αμερικής Ιακώβου και Χαλκηδόνος Μελίτωνος εκφαίνεται στην μυσταγωγική γραφή του θεοπνεύστου και αλήστου μνήμης Πέργης Ευαγγέλου, ο οποίος επιχειρεί την αποκαλυπτική τομή του μυστηρίου της αεί ζώσης πολίτικης Ρωμηοσύνης γράφων: «*Η Ρωμηοσύνη της Πόλης αισθάνεται ανήσυχη, ταραγμένη. Και στεναχίζει. Κύρια αιτία, η λιγοσύνη της. Γενήκαμε ράτσα της Λιγοσύνης. Και αυτή η ετερότητα στη ζωή της, την ωθεί σε λόση, σε ελευθέρωση. Σε διάβαση μόνιμη και αδαπάνητη. Και φυσικά σε λύτρωση, που θα την απαλλάξει και από το αίσθημα της προσκαιρότητας. Γίνεται ασυμβίβαστη με το κατεστημένο και ζητεί αυθυπέρβαση. Πνεύμα «εγκαινίζον» επιζητεί και λόγον πίστεως. Και προσβλέποντας σε «υπέρ φύσιν» παρηγορία αποκτά «πρόσλημμα». Επικαλείται τη χάρη και δέχεται τη χάρη. Είναι η μοναδική υπαρξιακή επίνοιά της που αποβλέπει εις το «συζήν τω Θεώ» ή «έπεσθαι Θεώ»...*

Τη Ρωμηοσύνη την παρομοιάζω με τους πρώτους Χριστιανούς. Ασφυκτιούσαν, κι όμως πλάταιναν τη σκέψη τους, κι ελευθέρωναν το είναι τους, προφέροντας μιά δίλεκτη φράση: «ελθέτω η χάρις»...».

Αυτή η «εν αλώσει ανάλωτος», υπερήφανη και με «αχαμήλωτη την κεφαλή», πολίτικη Ρωμηοσύνη βιώνει υπαρξιακά και έως μυελού οστέων τα «στίγματα του μαρτυρίου» της και της Σταυραναστασίμου επέκεινα του κτιστού χωροχρόνου και της μωράς αριθμολογίας ή αριθμολαγνείας ενίων - τραγικώς και δυστυχώς ακόμη και εκ των ασεβών και αφιλαδέλφων φαναριομάχων ημετέρων - επειδή γνωρίζει να διαβάζει βιωματικώς τα «σημεία» της Του Κυρίου επιγείου παρεμβολής στην θεοτοκούπολη βασιλεύουσα.

Περί της πολίτικης Ρωμηοσύνης και του τηλαυγεστάτου μαρτυρικώς καθηγιασμένου και Σταυραναστασίμου Φαναρίου «ουδέν τετέλεσται», αλλά τα πάντα αδιαλείπτως, «παρεμβολή Θεού», «καινά γίγνονται». Γι' αυτό ο μυσταγωγός του μυστηρίου Φαναρίου και της πολίτικης Ρωμηοσύνης Πέργης Ευάγγελος - σπανιώτατα το έπραττε - δίδει αυθεντική απόκριση στις μωρές γραφίδες και τα μωρά άρρητα ρήματα ενίων μωρών και αφρόνων, γράφων περί του θαυμαστού μυστηρίου της ανάλωτης εν αλώσει πολίτικης Ρωμηοσύνης: «*Πολλά γράφονται τελευταία για τη Ρωμηοσύνη της Πόλης. Τα περισσότερα δυστυχώς αρνητικά ή απαισιόδοξα, ανιστόρητα ή και υστερόβουλα. Είναι προχειρολογήματα όψιμων ιδεολόγων, που θέλουν να τη βλέπουν*

χωρίς περαιτέρω μαρτυρία. Τη θλίβει τη Ρωμηοσύνη αυτή η στυγνή και αστάθμητη ενασχόληση αναρμοδίων με τα τίμια του Γένους. Αυτή η αρνητική συμμετοχή τους στην ώρα του πάθους της...

Δεν είναι ο οποιοσδήποτε λαός η Ρωμηοσύνη. Είναι ζυμάρι από τα χέρια του Θεού, που ζύμωσε φύραμα. Και τόκανε άρτιο για βρώση. Και πλήθαινε. Σαν τους πέντε άρτους της Αρτοκλασίας. Και σκορπίστηκε στις πέντε ηπείρους. Όλος ο κόσμος να πάρει κάτι από την ουσία του. Να γνωρίσει τα συστατικά του.

Η Πόλη για τη Ρωμηοσύνη είναι τόπος «νοητός». Όχι μόνον έκταση, όχι μόνον «τόπος μετρητός», με χώμα και μνημεία. Ούτε και απλή ιστορία. Είναι ένα βήμα διδαχής που αχρηστεύει την αξία των αριθμών. Κι είναι ακόμη ενσάρκωση παραδόσεων. Και τρόπος ζωής. Μέσα σ' αυτή την ελεημένη διάστασή της, ο Ρωμηός γίνεται ένας ήρωας. Φίλος ηρώων και αγίων. Αφού αυτούς καθημερινά επικαλείται, μαζί με τη χάρη που τον επισκιάζει. Εκπροσωπεί ένα ήθος ασκητικό της Ορθοδοξίας, χωρίς να είναι ψευδαισθήσεις ασύμφορης φυγής στον έξω κόσμο. Μ' αυτή τον τη συγκράτηση, δίνει και στο Φανάρι τη δυνατότητα να ενσαρκώνει και να κηρύγτει την υπερβατική του Οικουμενικότητα. Ωραϊζόμενος από το ορθόδοξο φέγγος, χρωματίζει τη χρονιότητά του με τη γοητεία της παλαιότητάς του. Και με μυστήριο που τον ωθεί έξω από τον περίβολό του, έξω από τη λαύρα του. Αυτά τον απογειώνουν...».

Όπου μακράν της Πόλεως κι αν ζει ο πολίτης Ρωμηός, την Πόλη ενθυμείται τόσες φορές όσες και οι αναπνοές του και ουδέποτε την λησμονεί, γιατί η Πόλη είναι Αλήθεια, η οποία υπερνικά την λήθη. Τούτη την αλήθεια εκφράζει και ο Κωνσταντινούπολίτης Μέντης Μποσταντζόγλου, ο οποίος τον Σεπτέμβριο του 1985 έγραφε σε ένα ποίημά του, υπό τον τίτλο: «Για τον ξενιτεμένο Κωνσταντινούπολίτη», τα εξής:

*«Πόλη Κωνσταντινούπολη πατρίδα μου χαμένη/
Βασίλισσα των πόλεων χιλιοτραγουδισμένη./
Είσαι στον κόσμο ξακουστή από την ομορφιά σου/
για τον Βοσπόρον τα νερά και την Αγιά Σοφιά σου./
Πόλη Κωνσταντινούπολη πατρίδα μου χαμένη/
η θύμησή σου στην καρδιά νοσταλγικά μου μένει/
κι' όσο κι' αν είμαι μακριά απ' τα άγια χώματά σου/
ο λογισμός μου βρίσκεται παντοτινά κοντά σου/».*